

Interview met Aleksander Sjoelgin, Russische Ambassadeur.

'Mijn impressie is dat de media in haar beschrijving zeer eenzijdig is en meestal Oekraïense bronnen gebruikt'

Welke argumentatie geeft Rusland in de Oekraïne oorlog? Aleksander Sjoelgin, de Russische ambassadeur in Nederland gaf een 'interview' bij Buitenhof, waar hij voortdurend werd onderbroken en weggezet. De hoogste tijd om de dialoog te zoeken en te luisteren naar de andere kant van het verhaal. Andere Krant redacteur Ab Gietelink maakte een afspraak in de Russische Ambassade voor een diepte interview.

De klassieke villa van de Russische ambassade in Den Haag was op de dag van het interview gehuld in sneeuw. Tegenover het toegangshek hing een grote geel-blauwe vlag met daarnaast een mobiele politiepost. Ondanks de oorlogsdreiging mochten we zonder controle naar binnen om in het 19^e eeuwse zaaltje onze camera's te plaatsen. Aleksander Sjoelgin is een ervaren diplomaat van achterin de zestig, die het interview goed had voorbereid. Hij is een empathisch en sensitief man, die in langzaam en precies Engels formuleert.

Meneer Sjoelgin. Er is een dramatische oorlog gaande in Oekraïne. Ik zou met U in het komende interview graag de Russische positie in het conflict willen verhelderen. Allereerst. Wat is de situatie van Uzelf en de ambassade op dit moment ?

We leven in moeilijke tijden. Ikzelf en sommige van mijn stafleden ontvingen bedreigingen. Iemand gooide een bom...

Een bom?

Ja. Iemand gooide bij het Russisch consulaat een geïmproviseerde bom naar binnen die gelukkig niet afging. De politie kwam en de dreiging werd geneutraliseerd. Daarna ontvingen wij brieven met wit poeder om ons te bedreigen en angst aan te jagen. Russen, die hier leven, worden ook bedreigd. Sommigen werd werk geweigerd door bedrijven, anderen verloren hun werk. Deze anti-Russische haat zwol aan tot een niveau dat zelfs minister-president Rutte de bevolking heeft toegesproken.

We hoorden dat 17 diplomaten werden uitgezet ?

Inderdaad. Op 29 Maart werd ik ontboden bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en kreeg te horen dat 17 leden van mijn staf uitgewezen zouden worden. Ik vroeg naar de reden. Ik kreeg als antwoord dat er hard bewijs tegen deze stafleden bestond, maar dat ze mij die niet wilden tonen en hen maar moest vertrouwen. Ik heb mijn teleurstelling over deze gang van zaken geuit en de Nederlandse autoriteiten gewaarschuwd dat dit onvriendelijke besluit een vorm van Russisch diplomatieke reactie gaat uitlokken.

Wanneer U naar de Nederlandse media kijkt. Wat denkt U dan?

Mijn impressie is dat ze in haar beschrijving zeer eenzijdig zijn en meestal Oekraïense bronnen gebruiken. Zelfs Nederlandse journalisten vragen nu naar de kwaliteit van de informatie uit Kiev bronnen. Wij nodigen hen uit de informatie goed te checken en zich niet door het Oekraïense 'fakenieuws' te laten misleiden. Het is een unilaterale beschrijving van gebeurtenissen, waarin het Russisch perspectief niet meer zichtbaar is.

Laten we gaan naar de oorzaken van de Oekraïne oorlog. Wat ging er fout na het einde van de koude oorlog in 1989?

Goede vraag. Na de val van de muur waren de mensen euforisch. De toekomst zag er zonnig uit. Dit duurde echter kort, want de VS en haar partners zagen zichzelf als winnaars van de koude oorlog. Ze behandelden Rusland neerbuigend als de 'looser'. De Amerikanen zagen zichzelf als de leiders en wij moesten hun volgers worden. Toen de heer Poetin de macht overnam veranderde deze situatie langzaam en ontwaakte Rusland uit een lethargische slaperigheid. In 2007 hield Poetin een opmerkelijke redevoering waarin Rusland volgens westerse media 'van haar knieën kwam'. U herinnert zich nog de 'Pussy Riot' zaak? Het was het moment waarop Rusland werd neergezet als zogenaamd homofob land en vanaf toen werd het erger en erger.

Vanaf 1999 tot 2020 werden 14 Europese naties lid van de NAVO. In hoeverre is die NAVO expansie Oostwaarts de reden van de crisis ?

Eerlijk gezegd waren er Russische illusies over de rol van NAVO als pilaar in het Europese veiligheidssysteem. Vladimir Poetin zelf bekende onlangs dat hij Bill Clinton hypothetisch NAVO lidmaatschap had

aangeboden. Clinton bespote hem en verklaarde dat het niet zou gebeuren.

Heeft U het gevoel dat het Westen Rusland tot de vijand heeft gemaakt?

Een aantal jaren hebben wij de NAVO uitbreiding geaccepteerd. De VS suggereerde ons dat wij vriendelijker bejegend zouden worden als wij de opname van onder meer de Baltische Staten zouden accepteren. Maar door het lidmaatschap werden zij niet onze vrienden, maar onze ergste vijanden. Belangrijk is ook de terugtrekking van de Amerikanen uit het ABM raketsysteem. Dat zou gericht zijn op zogenaamde 'schurkenstaten', met name Iran. De Amerikanen weigerden echter al onze samenwerkingsvoorstellen. Het was het startpunt van een nieuwe wapenrace.

Welke rol speelde de Maidan revolte van 2014 volgens Rusland in de breuk met Oekraïne en NAVO?

President Janoukovitsj gebruikte hierin geen geweld en kreeg garanties van Duitsland en Frankrijk voor zijn overeenkomst met de oppositie. Hij werd met geweld op de vlucht gejaagd en de westerse landen legitimeerden de facto de staatsgreep, inclusief het militair geweld van winnaar Poroshenko tegen de afgescheiden republieken Donetsk en Loegansk .

Wat is er volgens Rusland mis gegaan in de Volksrepublieken Donetsk en Loegansk ?

Wij streefden naar een vredesregeling van het Donbas conflict middels de Minsk akkoorden, wat moest leiden naar autonomie, wapenstilstand en amnestie. De Oekraïense regering saboteerden de Minsk akkoorden. Ze hebben de Donbas gebombardeerd en veel bevolking gedood. Acht jaar later gaf president Zelenski aan de Minsk akkoorden niet meer te zullen uitvoeren.

Hoeveel mensen kwamen om?

Er stierven 14.000 mensen in de Donbas oorlog tussen 2014 en 2022 inclusief kinderen. In Donetsk is een herdenkingsplaats voor 200 kinderen 'Passage van de Engelen'. Westerse media miskenden de aard van de Donbas-slachtoffers.

Hoeveel Donbas vluchtelingen waren er?

Volgens onze statistieken ontvluchtten 700.000 mensen de Donbas en kregen een vluchtelingenstatus in Rusland.

Als Rusland de Donbas wil bevrijden, waarom beperkte ze haar militaire acties dan niet tot de beide volksrepublieken?

Het antwoord hierop is gegeven door generaal Rudskoi. Het Russische leger wilde het Oekraïense leger 'immobiliseren' om de omsingeling van het Oekraïense leger in de Donbas te vergemakkelijken door vanuit Noord, Oost en Zuid binnen te vallen. Er liggen nog 50.000 Oekraïense elite troepen in Donetsk, dat voor 60% bevrijd is, maar voor 40% nog onder de controle van het Oekraïense leger staat. We zullen ons uit andere gebieden nu terugtrekken en door omsingeling de bevrijding van de Donbas realiseren.

De strijd lijkt zich nu te concentreren op Marioepol. Belangrijk daarin is het Azov Bataljon.

Het is niet ons doel om Oekraïne te bezetten. Ons doel is het demilitariseren en denazificeren van Oekraïne. Op dit moment hebben wij ongeveer 75% van het Oekraïense militair arsenaal vernietigd. Wanneer het gaat over de denazificatie van het beruchte Azov bataljon, benadruk ik dat het Amerikaanse congres dit een 'terroristische organisatie' noemde. Maar zelfs hier in Den Haag word ik geconfronteerd met mensen die zeggen dat de glorificatie van Nazi krachten in Oekraïne niet bestaat, omdat President Zelenski zelf Joods is. Een misleidende redenering.

Oekraïne en het Westen spreken over 'bezetting' en Rusland spreekt over 'bevrijding' van Marioepol en de Donbas. Wie gelijk heeft hangt tenslotte af van de bevolking. Zou Rusland bereid zijn om in de betwiste gebieden referenda te laten plaatsvinden?

Zeker. Rusland zal zelf geen referenda opzetten, maar het is aan de bevolking van Donbas en Marioepol haar eigen toekomst te bepalen. Marioepol heeft ongeveer 400.000 inwoners en het Azov Bataljon gebruikt die nu als menselijk schild.

Is onafhankelijkheid een tussenfase voor aansluiting bij de Russische federatie ?

Het is aan de bevolking van de Donbas zelf hun toekomst te kiezen. Onze doelstelling is niet om Oekraïne te bezetten.

Meneer Sjoelgin. U en ik zijn geboren en opgegroeid in de koude oorlog. Is de tragedie van onze tijd dat we terug gaan naar een nieuwe koude oorlog in Europa?

U heeft gelijk. Ik ben een kind van de koude oorlog. Ik herinner me als jongen nog de Cubacrisis en de dreiging van nucleaire oorlog. Ik moet bekennen dat ik het grootste deel van mijn leven die catastrofale dreiging nooit zo ervaren heb. Maar 3 jaar geleden vond een zeer gevaarlijk incident plaats als gevolg van de chemische provocatie in het Syrische Doema. De westerse machten gaven, zoals altijd zonder bewijs, de Syriërs de schuld en vuurden raketten af. Ze hadden Russische doelen kunnen raken en ik dacht voor het eerst in 50 jaar: 'Mijn god'.

Betalen de bevolkingen van Oekraïne, maar ook die van Rusland en in mindere mate die van Europa niet een te hoge prijs voor deze escalatie?

U kunt die vraag beter stellen aan president Zelenski. Hij is verkozen in 2019 om vrede te brengen en heeft gefaald. Hij nam afstand van de Minsk akkoorden, die vrede hadden moeten brengen. Hij liet een nazi-ideologie opkomen waarin Rusland tot de grote vijand van Oekraïne werd gemaakt.

U verwijt hem dat hij werd verkozen met een vredesbelofte, maar in feite escaleerde?

Dat is precies wat er gebeurde. Laat er geen misverstand over bestaan. De Russische bevolking is bereid de prijs te betalen bij een existentiële dreiging voor de Russische federatie en voor de bescherming van de bevolking in de Donbas.